

เพลงแขกมอญ ทำนองห้องวงใหญ่ : กรณีศึกษาทางเพลงจาก
ครูพินิจ นายสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ)

ธัญญวรรณ รัตนภาพ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

เพลงแขกมอญ ทำนองฆ้องวงใหญ่ : กรณีศึกษาทางเพลงจากครูพินิจ ฉายสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ)
(PLENG KHAEK MON'S KHONG WONG YAI MELODY : A CASE STUDY OF MASTER PINIJ CHAYSUWAN (NATIONAL ARTIST))

รัชฎววรรณ รัตนภพ 4536386 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : พินิจ ฉายสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ), ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม.

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงแขกมอญ และศึกษาความสัมพันธ์ของเพลงเรื่องแขกมอญ เพลงแขกมอญเถา รวมทั้งเพลงเดี่ยวแขกมอญ โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทย รวมไปถึงการต่อเพลงจากครูพินิจ ฉายสุวรรณ แล้วบันทึกโน้ต ผูกซ้อม เพื่อนำไปสู่การนำเสนอการบรรเลงเพลงแขกมอญ ทำนองฆ้องวงใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย เพลงเรื่องแขกมอญ บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่ เพลงแขกมอญเถา บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่ และเพลงเดี่ยวแขกมอญ บรรเลงเดี่ยวด้วยฆ้องวงใหญ่

ผลการศึกษาเพลงแขกมอญ ทำนองฆ้องวงใหญ่ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เพลงแขกมอญ เดิมเป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น หน้าทับปรบไถ่ มี 3 ท่อน ท่อนละ 6 จังหวะหน้าทับ มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ใช้ขับร้องประกอบการแสดงโขนละคร พระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) ได้ขยายขึ้นเป็นอัตราจังหวะ 3 ชั้น ต่อมาผู้เรียบเรียงขึ้นจนครบเป็นเพลงเถาหลายทางด้วยกัน สามารถนำมาบรรเลงได้หลายรูปแบบ นิยมบรรเลงด้วยวงดนตรีไทยทุกประเภท

2. เพลงแขกมอญที่บรรจุในเพลงเรื่อง เพลงแขกมอญเถา และเพลงเดี่ยวแขกมอญ มีแนวการดำเนินทำนองไปในทิศทางเดียวกัน และลูกตกแต่ละจังหวะหน้าทับนั้น ตรงกับเกือบทั้งหมด

3. เพลงแขกมอญ อัตราจังหวะ 3 ชั้น ที่นำมาทำเป็นทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่นั้น เป็นทางเดี่ยวที่ครูพินิจ ฉายสุวรรณ เรียบเรียงขึ้น โดยใช้แนวทางจากครูสอน วงฆ้อง เมื่อนำมาเทียบกับเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะ 3 ชั้น พบว่า มีอัตราจังหวะเท่ากัน และลูกตกตรงกันทุกประการ

คำสำคัญ : เพลงแขกมอญ / ฆ้องวงใหญ่

PLENG KHAEK MON'S KHONG WONG YAI MELODY : A CASE STUDY OF
MASTER PINIJ CHAYSUWAN (NATIONAL ARTIST)

THUNYAWAN RATTANAPOP 4536386 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORS: PINIJ CHAYSUWAN (NATIONAL ARTIST),
NARONGCHAI PIDOKRAJT, B.Ed., M.Ed., M.A.

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were to study the history of *Pleng Khaek Mon* and the relationship between *Pleng Ruang Khaek Mon*, *Pleng Khaek Mon Tao* and *Pleng Deo Khaek Mon*. The information was derived from relevant literature, interviews with experts, and private lessons with Master Pinij Chaysuwan. The study involved producing music transcriptions and rehearsing leading to a recital of *Pleng Khaek Mon* performed on Khong Wong Yai. The complete program was comprised of *Pleng Ruang Khaek Mon*, *Khaek Mon Tao* (for *Pi Path Mai Kheang Kruang Khu* ensemble), and *Deo Khaek Mon* for solo Khong Wong Yai.

The result of this thematic paper can be summarized as follows:

1. *Khaek Mon*, possibly composed in the Ayuthaya period for accompanying stage plays called *Khon* and *Lakhon*, is a piece in 2 chan tempo using *Prob Kai* rhythmic pattern. Each of the three sections contains six repeated patterns. Phra Pradit Phairoh (Kru Mee Khaek) then embellished the piece in 3 chan tempo. Later, other musicians further modified the piece into many new forms in different styles.

2. *Khaek Mon* as it appears in *Pleng Ruang*, *Khaek Mon Tao*, and *Deo Khaek Mon* is in the same melodic style and has similar main structural notes (*Luk Tok*.)

3. The solo *Khaek Mon*, 3 chan tempo, for Khong Wong Yai was composed by Master Pinij Chaysuwan, based on compositions by Master Son Wongkhong. The piece has the same *Luk Tok* as *Khaek Mon*, 3 chan tempo.

KEY WORDS: PLENG KHAEK MON / KHONG WONG YAI

114 P.